

XXXV.

1775 jún. 9. Kolozsvár.

Thorotzkay Károly levele atyjához, Thorotzkay
Mihályhoz.

Claudiopoli, die 9. Junii A. 1775.

Illustrissime domine genitor
a me venerande colende!

Quoniam sancta synodus celebranda venit in ecclesia Torotzko Sz. György die 17—ma Junii anni currentis illustrissimi domini genitoris grata erat intentio et voluntas me quoque eo auferendi, in quem finem me praesente dispositio illustrissimi domini genitoris haec erat, ut cum clarissimo rectore, si reda sine paritatis me quoque capere posset facultas exeundi permitteretur, quam rem ubi clarissimo rectori declarassent, dixit: Redam sine claritatis me nullo modo posse capere, velle enim se dixit secum abducere alterum clarissimorum clarissimam consortem nec v. G. doctricem qua occasione exclusus, ne intentio tum illustrissimi genitoris, tum mea in synodum abeundi frustretur. Filiali cum observantia enixe exero dignetur ill. Genitor aliquam mihi occasionem suppeditam praedisponere. In reliquo filialem obsequiorum meorum promptitudinem offerent persevero.

Ill. Domini Genitoris

filius obsequiosissimus

Carolus Thorotzkai, mp.

*Czím: Illustrissimo domino domino Michaeli Torotzkai
de Toroczkó Szent György etc.*

Gyéres Sz. Király.

XXXVI.

1775. júl. 23. Köln.

Lázár István levele Bágyoni Váró Mózes ügyvédnek.

Coloniában, júliusnak 23-ik napján, 1775.

Tekéntetes Urak,

Nékem érdemem felett való gratiosus
patronus Uraim!

Hogy ezen levelem is a tekintetes urakat, s kedves úri házokat örvendetes állapotban tisztelhesse teljes szívemből óhajtom!

Én Istennek hála elvégeztem már hollandiai cursusom, s elértem sok betegeskedéseim után a véget, melyre igyekeztem; nem oly medium által ugyan, a minéművel feltettem vala; ugyanis a dissertatiomat, melyet pro publica defensione készíték vala, el nem végezhetém az sok egészségtelenség miatt. Ha jól emlékezem, én a tekintetes uraknak utolsó levelem még februariusnak eleje táján küldöttem vala, írván abban igyekeztemről s állapotomról; de mindenekelőtte azon levelem a tekintetes urakhoz megérkezett volna, annak előtte, úgy mint februariusnak 18-dik napján engem a nyavalyák annyira megkörnyékeztek vala, hogy megmaradásom felől mindnyájon, kik a háznál voltanak, s látogatásomra jöttek, kétségkednének; ugyancsak a nyavalya súlyosan rajtam nem sokáig uralkodott, mintegy 8-dik vagy kilencedik nap kezdettem felkelegetni; mindazonáltal azon nyavalyákból egészen ki nem gyógyúlhattam, sőt júniusnak második hetében újra lebetegedtem vala,

tartván rajtam usque ad 18-um eiusdem mensis Junii, a súlyos nyavalya; már ekkor ha mégis meg nem fordúlhattam volna, én magam is kezdek, vala gondolkozni azon, hogy talán a Tekintetes Urak óhajtott tekintetekhez többször szerencsém nem léssen; de tetszett Isten ő szent felségének meghallgatni kérésem és megenyhíteni fájdalmaim; azért is a nevezett napon, 18—va Junii jó barátim s nevezetesen professorom *Allamand*, tanácsok szerént, magam resolváltam arra, hogy csak thesiseket készítenék a publica defensoria, melyeket ex universae philosophiae variis capitibus nr. 100. öszveszedvén még júniusnak utolsó napján defendáltam is publice, Istennek hála nem reméllett nagy aplausussal. Ezeknek nyomtatása a dedicatióval és praefatioval együtt ment 3 árkosra. Nyomtattattam pedig 300 exemplárokat, s mégis kevés volt, úgy hogy hatot kezem között alig maraszthaték meg. Maraszthattam vala meg 100 exemplarokat, de a defensio után annyi volt a kérő, hogy a mindennek nem is adhattam légyen. Dedicáltam pedig azokat, két lej dai professoraimnak, tiszt. Oosterbaan uramnak, a remonstránsok első professorának, és a tekintetes uraknak. Nékem még 11-ma Maji irta vala t. püspök úr, hogy 200 forintokat számomra küldendő és azokat várnám meg Lejdában; én eleget várám magam kárommal, s mégis meg nem érkezék. Ha toébb vártam volna, úgy el is költettem volna míg elérkezett volna, így is nagy részét elköltettem, s csaknem pénz nélkül kell vala megindulnom, ha Vissovatius uramnak nálom 10 aranya nem lett volna (melyeket gyöngy vásárlásra küldött volt; de az drága lévén a vásár elmaradt) azok mellé t. professor Oosterbaan adott 8 aranyokat, melyeket Bécsből kel-

letik megküldennem a t. professornak, s e szerint indúltam ily hosszú útnak, még pedig a mi legkeserve-
sebb, csak egyedül kelletik útnom, elmaradván
minden társaságtól a pénznek várása miatt; de az
Isten így is gondot visel. Indúltam pedig Trajectum-
ból, ezen hónapnak 18-dik napján, reggeli 8 órakor,
az nap jól superáltam gyenge egészségemhez képest
a szekerezést; de más nap délután a főfájás erősen
megkörményeztetett vala; ugyancsak éjfélt után kezdett
megszünni, különben már csak gondolkoztam vala
reggel leszállani a szekérről; de megszünvén conti-
nuáltam az utazást, és 20-dik Julii déleesti 6. óra táj-
ban érkeztem meg ide Coloniában, itten pedig műla-
tok még holnap déleesti 1 1/2 óráig, akkor pedig postán
indúlok, melyet fogattam ki Moguntiaig, az hová gon-
dolom megérkezünk csütörtökön. Onnan megyek Ul-
mában, mivel a könyveimet oda expedialtottam egy
amstelodami expeditor által, s ez az oka, hogy Ulma
felé kelletik az egyenes útból kitérni, hogy azzal a
mercatorral, kihez vagynak könyveim dirigálva, a
vecturáról contrahálják, és onnan való leküldésére
könyveimnek ötöt kérjem; ugyanis magam ottan nem
mulathatok addig, míg könyveim oda megérkeznek;
mivel késén indíthattam el azokat Hollandiából
betegeskedésem miatt, úgy mint júniusnak utolsó
hetiben, már pedig hozzák őket a Rhénuson víz
ellenében kalmár-hajón, a mely minthogy terhes,
későre szokott érkezni a lassan való járás miatt.
Mely szerint Ulmába könyveim legalább is augusz-
tusnak csak a végén érkeznek meg, s még úgy lehet
későbbre és én addig Ulmában nem mulathatok, nem
lévén költségem, hanem jó rendben hagyván könyveim
állapotját, onnan egyenesen megyek Bécsbe, az hová

reménlem augusztusnak második hetiben, ha csak valami obstaculum nem impedial, megérkezhetem. Kértem t. püspök uramot azon e mai napon ő kegyelméhez dirigált levelemben, hogy tenne olyan dispositiót, a mely szerént a mit számomra küldeni elszántak ő kegyelmek, aztat találhassam Bécsben megérkezésemkor. Ha tekintetetes urak is valami iránt fognak levelek által nékem parancsolni, méltóztassanak levelet csak adressa nélkül küldeni Bécsben; és én oda megérkezvén aztat szorgalmatosan megkeresem a postán. Nékem Bécsben szükségesképen mulatnom kell mindaddig, míg könyveim oda megérkeznek, hogy azoknak baját a harminczadon eligazítsam, s a vecturát is ottan kifizessem, és mihelyt ezeken által eshetem, én szándékozom legottan egyenesen indulni Kolosvárra. A Helvetiában való meneteltől engem elzárt a gyenge egészség, és nevezetesen a költségtelenség, melyet okozott az hosszas betegeskedés. Eztet ha jó embereim nem lettenek volna, nem is állhattam volna ki a költségre nézve; de az Isten mindeddig reám csudálatosan gondot viselt, s szükségeim reménységem felett kipótolta. Én a confessiónkat is pünköst hetiben újra kinyomtattattam, idest 200. exemplarokat, melyeket mind is elosztogattam, ötvent hagytam vala meg oly gondolkozással, hogy Helvetiába vigyem, s ámbárgyenge egészséggel légyek is, de ha pénzem megérkezik vala, valahogy csak elfordúltam volna Helvetiában, tudván az ottan való állapotot; de már attól végképen el-estem. Azt örömmel jelenthetem a tekintetes uraknak, hogy ha tíz esztendők múlva az én commendatióm-mal jövend közülünk valaki Hollandiában, kedves lé-szen, ezt én véghez vittem t. professor Oosterbaan úr előtt, a kitől s kedves házától elég nehezen válám

meg júliusnak 13.-dik napján, estvéli 9. óra tájban, mind magától s mind háza népétől csókolással s sírással. Én soha magamban olyas offertiót, mint azon órában, nem éreztem, látván azon áldott jó háznak hozzám való szívességeket s jó indulatjokat, az Isten áldja meg őket! Irt a tiszt. professor levelet t. püspök uramnak, melyet én magam levelemben zárva el is küldék. A tekéntetes urakat is ugyan szivesen tisztelteti, s arról, hogy levelet nem írt nagyon követteti; de bizony magam látám sok foglalatosságait azon áldott jó embernek, mivel induló félben volt egész házanépestől Freisiaban nyaralni, s e mián, ámbár volt szándéka, hogy a tekéntetes uraknak is irjan, nem írhatott. Nékem iteratis viribus meghagyta, hogy a tekéntetes urak előtt mentett légyen ezúttal; nem különben aztat is, miként érkezhetem meg, hogy megírjam mind maga s mind az asszony ugyan meghagyták. A freisiai jó uraimtól pedig csak levelem által bucsúztam el. Most többekkel a tekéntetes urakat nem terhelem, hanem magam a tekéntetes urak szívességeken egész alázatossággal ajánlván maradok a tekéntetes uraknak

alázatos szegény szolgája
Lázár István, m. k. i.

P. s. Én mindazon mlgs és tkts. jó patronus uraimról, valakik a Tkts Urak előtt rólam emlékezni méltóztatnak, egész alázatossággal emlékezem. A tekéntetes urak kedves úri házoknak is vagyok alázatos tisztelője!

Czím, külön borítékon: Monsieur Monsieur Moise

*Wáró de Bágyon Avocat de la Grande Principante de
la Tansylvanie per Wienne (en Austriche)*

Buda

a Sz. Benedek.

N. Enyed.

en Transylvanie.

A boriték hátán : Acceptati 21-^a Augusti.

S. o. miss

XXXVII.

1775. szept. 13. Kolozsvár.

Agh István püspök levele Thorotzkay Mihálynak.

Kolosváratt, 13. Septembris — 775.

Méltóságos Úr, nekem jó m. uram s fautorom!

A M. Torotzkai József úr fiát elfogadnók; de félünk, ha nem leszen elégséges feleségem, azon kívül is meszszecke vagyon ezen alkalmatosság olyan gyermeknek. Sok deákat nem is tarthatunk; munkálódunk közelebbről, hogy szállása lehessen és attentiót reája tenni el nem mulatom.

Az apáczaak nem igirik szolgálatjokat szüret előtt, azért várakoznunk kelletik. Carolus tanítványunk nem akarja magát a tanulásban erőltetni, én sem bátorodom keményen sürgetni; el nem mulatom mindazonáltal cselekedni a mit lehet, de a m. úr engemet nem említvén írja meg, hogy a leczkéket ne vesztegelje, s a katonákkal ne barátkozzék. Feleségem a m. urat, velem együtt a m. asszonyt tiszteli én pedig vagyok a m. urnak

alázatos szolgája

S. Sz. Királyi Agh István, m. pr.

Czím: A monsieur, monsieur Michael Torotzkai de Toroczko, etc.

à G. Sz: Király,

S. o. miss.

XXXVIII.

1776. decz. 2. Bágyon.

Uzoni Fosztó István levele Thorotzkay Mihálynak.

Bágyon, 2. X-bris 1776.

A Méltóságos Úrnak alázatos köszönetünket ajánljuk!

Azon dologról, második levelet, ma vettem a mlgs úrnak, a mikor épen Torotzkóra indulni szándékoztam, azért, hogy a múlt szombaton, felküldvén feleségemet, a vas árának kitanulására; és 7 susták körül találta és a még nálam nehezen megtartogatott 20 aranyakkal vasat venni akarék, hogy a sógorom 96 pénzivel tölem haza vivén a télen, 12 forintom lenne, mivel a mostan huzamoson rajtam fekvő súlyos nyavalyámban arra, és házam és szükségére, minden ezelőtt keresett pénzem én tölem oda lett, tavalyi kárvallásom kezdvén azt a fordúlt szerencsém. Ezt azért historizálám elé a mlgs urnak, hogy abból is megesmérje, a mlgs urnak jó szívvel mindenkor folytatott szolgálatomat, hogy addig csökönteni nem kívánom; s nem is csököntöm, valamíg valami tehetségemet érzem. Én azért most is egész felkészült szándékomot visszajártatám, és a Kristusnak ama parancsolatja szerént: *Date nihil dubitantes*, azon még nálam találtatott 20 aranyokat,

csak a Mlgs Úr engemet találó levele mellett, az hozám küldött legénynek Szász Andrásnak, pecsét alatt a kezéhez adtam, ő előtte rakván bé, hogy lássa.

Recognitio kell pedig az aranyaknak különböző minémüségekért. Mert vagyon

két suprin, mely 30 forint és az ő felsége
auctioja rajta lévén azon felett 6 susták dr 72

Tizenhárom körmöczi arany, melyen felül való
négy-négy pénzhez, az egy-egy susták augmen-
tum járulván, ott is van két forint nyolcz pénz 208

Egy károlyvári aranyon van dr 12

És így az auctio az aranyokon 292

Azért szükséges erről a *recognitio*, mert elfelejti az ember, mi valóru monéták voltak és nem is mindjárt épen aféléket szerezhethet vissza, de ha lehet aranyak légyenek, és a Mlgs Úrnak írása szerént, *két vagy legfeljebb három hólnapi terminusig* a kölcsön küldésben lévén visszabocsáttassanak in *aequivalente*, vagy egészen aranyokúl, vagy *majori saltem parte* aranyúl.

A Mlgs Úrnak kedves ifiasszonyát és virágzó gyermekeit köszöntük, együtt feleségemmel alázatos

szolgája

Uzoni F. István, m. k. i.

Magamnak a Ml. úr levelire épen ezt assignáltam :

Adtam két sufrint, tészen	30 „ 72
XIII ./• tizenhárom K. B arany	67 „ 08
Egy károlyvári aranyat	5 „ 12
F. s.	<hr/> 102 „ 92

Czím: A Méltóságos Úrnak Mlgs *Toroczka Mihály*
úrnak stb.

Gy. Sz. Király.

XXXIX.

1777. decz. 14. Kolozsvár.

Agh István püspök levele Iszlaí Sámuelnek.

Kolosvárott, 14. X-bris 1777.

Tekéntetes Úr, nékem különös jó Uram s Fautorom!

De dato Iszlo 10 IX-bris a. c. levelét az Úrnak vettem szívességgel s örvendek, hogy abból értem az Uraknak az irt *Kovátsi* Uram testamentoma iránt való reménségeket; de ellenben ezek ahhoz bíznak, hogy doceálhatják, hogy azon testamentom fictum is gyanítják, hogy *Györry* József uram csinálta; melyet nem gondolunk ugyan; de ha doceálhatják igen gyalázatos dolog leszen és káros, és mikor együtt beszélgettünk is erre czéloztam; melyre senki nem tud jobban felelni inter acmizos mint ő kegyelme. E mellett ezt is jelentem mind az Úrnak, mind az Úr által t. *Nagy Zsigmond* és *József* uraiméknak újra, de dato *Cibinii* 17. Nov. a fel. királyi Guberniumtól *penes seriam inter-venti negletur reprehensionem* parancsolatot vettem, hogy *Originalis quoque obligatio debiti Ozdiani inomisse Gubernio submittatur*, melyre 10-ma X-bris resolváltam, hogy már azon obligatiot kiküldenünk nem szükséges; mert kész a communitásunk az *Ozdianus* successoroknak azon debitumát condonálni és azokat, a kiket illik kifizetni. De mégis nem ártana azon originalt T. Sz. Királyi uram által ha kívánni fogja a Gubernium, megmutatni.

In reliquo midőn magamat továbbra is tapasztalt szeretetiben ajánlanám, vagyok az Úrnak

alázatos régi szolgája

S. Sz. Királyi Agh István, m. p.

Czím : Tekéntetes nemzetes *Iszlai Sámuel* uramnak stb.

Iszló.

I. o. miss.

XL.

1778. márcz. 5. Kolozsvár.

Agh István püspök levele Thorotzkay Mihálynak,

Kolozsvárott 5. Martii 1778.

Méltóságos Úr, nekem különös jó Uram és Fa-
torom!

Vida Mihály seniorunkat a katonaság kötelessége alól kinyervén már jó ideje, hogy kötelességem szerint ecclesiában tenni szándékoztam; mostanig mégis gonosz emberek miatt véghez nem vihettem. Most adta elő magát a venerabilis torotzkai ecclesia szüksége mester iránt; de oda is mást kívánnak, akit sok okokra nézve nem adhatok. A mint gyanítom a seniort elgyalázták, akarok perseverálni, pedig hogy ő kegyelmét ideig oda tegyük; de a méltóságos Úr is méltóztassék engemet segíteni, commendálván azon jó legényt azon ecclesiának, a minthogy a m. Ur egész m. úri házával ismeri is igen jól. Midőn azért ezen matériában a m. Ur succursussát óhajtom, a m. asszonyt és m. úri házat tisztelem s magamat, scholánkat tapasztalt szeretetiben ajánlom vagyok a méltóságos Úrnak

alázatos régi szolgája

S. Sz.-királyi Agh István, m. pr.

*Czím : A Monsieur Monsieur Michael Toroczkaï de
Toroczko-Sz.-György etc.*

à G.-Sz.-Király.

S. o. miss.

XLI.

1778. okt. 13. Kolozsvár.

Márkos György levele Thorotzkay Mihálynak.

Claudiopoli, 13-tia 8-bris anno 1778.

Illustrissime Domine,

Domine mihi et Patrone Gratiose Colendissime!

A méltóságos úr 4-ik Octobris nékem írni méltóztatott levelét e mái napon alázatosan tiszteltem, melyből értvén a méltóságos úrnak, egy bene moratum membrumunknak, a méltóságos urnak udvarlására lehető, kiküldetése iránt tett parancsolatját, ezen *Máté Elek* nevezetű deák atyánkfiát, alkalmasnak itéltem, s tiszteletes püspök uram hírével s consensussából el is küldöttem, kit is a mgs úrak úri gratiájokban alázatosan ajánlok. Dicsérje meg maga magát, én egyéb dicséretire nem terjeszkedem; hanem eddigelé egy becsületes s jóra menendő ifjúnak ismértem. Vajha, a méltóságos uraknál is úgy viselné magát, hogy egész contentumok lehette (!) a méltóságos Uraknak, magaviseletiben!

A sz. Clerust köszöntettem a méltóságos urak szavával; mindnyájan egészségesek (tiszteletes Lázár uramon kívül, ki is a főfájással bajoskodik harmadnaptól fogva) és tisztelik a Mgs Urakat.

A kis Miklós úrfi is a fejét fájtatta mostanság s az ágyba heverészett egy néhány nap miatta; de már most

csendesedett a fájdalma s az ágyból is felkölt, ki is csókolja kezeit a méltóságos uraknak s a kis Lajos úrfit különösen köszönti, és vig szüretet s a mellett jó tanulást kíván az urfinak, úgy a kisasszonynak is.

In reliquo expertis favoribus et tutelari gratiae commendatus constanter peremo

Illustritatis vestrae

servorum minimus

Georgius Márkos, m. pr.

Czím: Spectabili ac Magnifico Domino Domino Michaeli Toroczkaei etc.

G.-Sz.-Király.

S. o. miss.

XLII.

1779. ápr. 28. Abrudbánya.

Mikó Lőrincz levele Thorotzkaei Mihálynak.

Méltóságos Úr, nékem régi jó Uram!

Praesumaltam mind régi ismeretségünk, mind sógorságos relatiobéli confidentiából a Mlgs Urnak praesentibus alkalmatlankodni alázatos kérelmem mellett az iránt, hogy bágyoni kevés oeconomiánkban szükösök lévén szénatermő hely dolgából, midőn feleségem elei által impignoráltatott egy darabocska rétecskét tudnánk lenni rész szerint a Mlgs Urak, rész szerint *Gál József* úr birtoka alatt a bágyoni törökbúzás kert végén, ennek remissioja iránt maga a feleségem atyafiságosan requirálta elsőbben praetitt. *Gál* urat, ki midőn a Mlgs Urra is relegált volna, a Mlgs. Úr birájához is annak rendi szerint praemittáltatta a meg-

kénáltató admonitiot, de ennek alkalmatosságával *Gál* úr azt is említvén, hogy Sz. György-napja előtt bizonyos praefigált üdövel lenni kelletnek tartja a contractust az megkénáltatást, mely is (midőn nem tudtuk volna azon extraordinarius terminust) most Sz. György-napkor esett meg, s abból az okból a remissiot is lehetne tartóztatni; arra nézve alázatosan kérem a Mlgs. Urat, hogyha szintén post ejusmodi terminum történt is benne a megkénáltatás, mivel a dolog valóságában semmi kár s praejudicium abból nem subversal s magunk is ilyen messze való nehéz helyről haszontalan fáradságot nehezen tehetünk minden apróság casusokra, méltóztassék a Mlgs Úr azon remélett gratiositását hozzánk megmutatni, mely szerint levatis levandis, a rétecskét remittalni ne denegálja, ha csekélységem reciprocalni nem engedi is, legalább különös köszönettel vesszük, a Mlgs Urnak reflexioját. A bánházianumok iránt irtam a volt sógoréknak, hogy mivel a mint experialtam csak propter defectum compulsariarum abjudicáltak, most az új tabularis instructiok tartása szerint azon fogyatkozás in jure nem tenelván, jó volna novum gratiosum mellett helyrehozni, csak a levelek elékerülnének és az atyafiak correspondenter lennének, melyet a Mlgs Urnak is alázatosan insinuálni kívántam. A mi templombéli dolgunk meg mind a püspök úr ő excellentiaja halasztása alatt hever, ameddig lehet a mint látjuk el is halasztják; *beati possidentes*. A Mlgs asszonyt feleségemmel együtt alázatosan tiszteljük. Továbbra a Mlgs Urnak tapasztalt favorában ajánlott vagyok.

A Mlgs Úrnak

Abrudbányae, 28-va Aprilis — 779. alázatos szolgája
Mikó Lőrincz, m. p.

Czím: Spectabili ac magnifico Domino Domino
Michaeli Thorotzkai de T. Sz. György etc.

S. o. miss.

Bágyon.

XLIII.

1780. jun. 26. Bölön.

Uzoni Fosztó István özvegyének, Kandal Juditnak levele
 Thorotzkay Mihályhoz.

Méltóságos Úr,
 igen kegyes Patronus Uram!

Alázatosan engedelmet kérek az Urtól alkalmatlanságomról. Sok szükségeimtől kényszerítettven nem mulathattam el, hogy ne búsítsam az Urat azon az Úrnál deponáltatott summának interesse iránt. Az eleintén az Úrnál való járásom alkalmatosságával kezemben adja vala az Úr, ha nem resistaltanak volna, mostan idehaza járván a nagyobb fiam, atyafiságoson úgy egyeztünk, hogy ez az pénz, mely az Úrnál vagyon enyim legyen, mely dolog bizonyosságára magával irattam levelet. Instálok az Úrnak egész alázatossággal, méltóztassék nyomorúlt árva ügyemet megtekinteni, és azon 18 flor. keziben szolgáltatni minél hamarább a fiamnak, Domokosnak, Tordára, hogy ő nékem béküldhesse. Ha méltóztatik ezt a jót cselekedni az Úr Istentől is jutalmat vészi, én is meghálálni el nem múlatom. Ezek után Isten oltalmában ajánlván a méltóságos urat, úri házával együtt maradtam a méltóságos Úrnak

Datum Bölön, 26. Junii, 1780.

alázatos szolgálója

Kandal Judit

özvegy *Uzoni F. Istvánné, m. p.*

Czím: Méltóságos Torotzkai Torotzkai Mihály úrnak stb.

Gyéres Sz. Király.

A levél hátán: Én intrascriptus adom ezen testimoniálisomat az iránt, hogy anno 1780. 23 Julii mlgs. Torotzkai Mihály úrtól három esztendőkre való interest flor. 18 dr 36 percipiáltam Dominicus Uzoni studens togatus Tordensis.

Coram me altera studente togato Sigismundo Nagy, m. pr.

S. o. miss.

XLIV.

1781. febr. 23. Kolozsvár.

Lázár István levele Thorotzkay Mihálynak.

Méltóságos Úr,

Gratiosus Patronus Uram!

A méltóságos úr levelét és az abban specificált bort a mlgs úr grátiájából alázatos tisztelettel s köszönettel elvettem: minden hiba nélkül jött, mindaz s mind pedig az urfiak számokra küldött hordó bor s ez épen kellete — korán is esett; mert több egy hetinél, mióta mind én administráltam számokra bort, a milyen nékem volt, tudnia illik kolosvári új bort s épen az estve én is azt kezdettem innya, elfogyván minden ó-borom; de látom az új is csak elcsúsz, ha nincs más. A szegény *Nagyot* csak leli még a hideg, már minden napivá változott. Az az egy szerencséje, hogy nem bánik véle keményen s főfájás nélkül vagyon. Lajos úrfinak pedig Istennek hála semmi baja nem volt, s most sincs. Újságunk Istennek hála vagyon; mivel 12-da Februarii ebéd előtt egy kis leányunk

született s épen ma kereszteltetik. A Méltóságos Urat beteges feleségem, s velem egyben a mlgs ifjú asszonyt is alázatosan tiszteli, én pedig a Méltóságos Úr gratiajában ajánlott örökös tisztelettel állandóul maradtam a Méltóságos Urnak,

Kolosvárt, 23-ik Februarii, 781.

Alázatos szolgája
Lázár István, m. p.

Czím: Illustrissimo Domino, Domino Michaeli Toroczkai de Toroczkó Sz. György etc.

Székely-Kotsárd.

S. o. miss.

XLV.

1781. jún. 12. (Bölön?) *)

Uzoní Fosztó István özvegyének, B. Kandal Juditnak levele Thorotzkay Mihályhoz.

Ajánlom mindenkori kész engedelmességgel való kész köteles szolgálatomot a Méltóságos Úrnak!

Kedves drága jó méltóságos uram!

Jó emlékezetiben lehet a méltóságos úrnak, hogy mikoron a télben azon kevés pénzemnek megadása végett kiküldöttem volt a testvér-bátyámat a méltóságos úrhoz az hátramaradott részinek megadását mostonrá terminálta volt a méltóságos úr, melyre nézve mivel mostan sem én magam sok apró árváim miatt, sem az testvér bátyám Kandal Péter sok bajai miatt ki nem mehettünk, biztam azon méltóságos úrnál lévő pénzemnek behozását tiszteletes szolgál

*) L. fennebb a XLIII. sz. levelet.

Pap (!) uramra. Mely szerént kérem egész alázatossággal a méltóságos urat, méltóztassék mostan a terminatio szerént ő kegyelmének kezében adni azon kevés pénzemet, ne kénytelenittem többször kifáradni érte, mely ebbeli kegyes grátiájáért az Úr Isten is megáldja a méltóságos urat, és én is midőn kegyes grátiáját a méltóságos úrnak alázatosan elvárnám, és az Úr Istennek szent gondviselésében ajánlanám szép úri házával egyetemben, vagyok és maradok a

Méltóságos Úrnak

1781. Die 12. Junii

alázatos szolgálója:

özvegy *Uzoni F. Istvánné,*

Bölöni Kandal Judit.

Czím: Méltóságos *Torotzkai Torotzkai Mihály* úrnak, stb.

Kotsárd, v. ibi, ubi.

S. o. miss.

XLVI.

1781. nov 1. Kolozsvár.

Az unitáriusok Képviselő Tanácsának meghívója *Thorotzkay Mihály* részere az 1781. nov. 5-én tartott főtanácsi ülésre.

Méltóságos Úr,

az Úrban kedves Atyánkfia!

A felséges királyi Gubernium az új docendi regia normát oly parancsolat mellett elküldvén a t. kolozvári Magistratushoz, hogy aztat publicaltassa s vigyázzon, hogy minden religiokon a szerént folyjon a tanítás; az említett Magistratus közlöttes tiszteletes püspök urunkkal. Tiszteletes püspök urunk pedig

maí napon consistoriális gyűlést indicálván, megnézte a R. Consistorium a docendi normat; de minthogy abban oly dolgokat tapasztal, melyek szent religiónk elenyészése nélkül köztünk nem introducáltathatóknak látszanak; nagy lévén pedig ezen objectum, és olyan, melyen az egész communitásunknak jövőbéli boldog, vagy boldogtalan sorsa forog: a Consistorium magától hozzá ereszkedni, a mi helyes reflexiok pro communitate lehetnének, aztat többek itélete és consensusa nélkül feladni nem meri. De különben is illendő dolog in re tam magni moment, ahol positivum regium rescriptum van de introducenda nova docendi methodo, hogy ha mit abból deprecalni és az királyi kegyelemből a mi circumstantiainkra nézve változtattatni, vagy qualificaltatni szándékozunk, az légyen többeknek consensusokból s itéletekből, melyre nézve concludálta a R. Consistorium, hogy egynéhány kedves atyánkfiait eziránt téjendő végezésre behivjuk ad 5-tum praesentis mensis IX-bris ide Kolosvárra. Kik között különösön a méltóságos urat kérjük alázatosan, méltóztassék a megirt napra múlhatatlanul bėjőni; valamint pedig bizonyos a R. Consistorium a méltóságos Urnak szent religojához való szeretetéről, és annak megmaradhatását minden lehető útakon munkálódni kívánó istenes jó indulatjáról; úgy nem kétli, hogy in praescripto termino, periculum lévén az haladásban, bėjőni méltóztatik; azért el is várja, állandóul maradván

a Méltóságos Urnak

Kolosvár, 1. Novembrii 1781

az Urban Atyjafiai

a kolozsvári R. Consistorium.

Czim, külön borítékon: Illustrissimo domino domino Michaeli Toroczkaei de Toroczko Sz. György etc.

M. Kocsárd.

S. o. miss.

XLVII.

1782. márcz. 10. Bécs.

Márkos György levele az Iszlai testvéreknek.*)

Béts, 10-dik Martii—782.

Tekintetes urak

nékem jó Tekintetes P. Uraim!

Elegyes újságaink felesen volnának, de minthogy többire bizonytalanságok, a többit szánszándékkal elhallgatván, azt a mi már publicummá lett valóság ezen cédulámhoz zárva küldöm, melyből alkalmasint ki lehet nézni, ha én nem írom is, mi légyen ma a külömbség (vagyis miben légyen a dolog) a földi felség és szentség között: ki azt is, mi okon kívánja egyik fő a másikat hova hamarább köszönteni, már készen is van az udvarban a párt nem esmérő palota. Némelyek azt beszélik, hogy 23-dik, mások, hogy 29-dik praesentis okvetetlen itt lesz ő szentsége, mely ha úgy léssen, nekünk avagy csak az is szerencsénkre lesz, ha látandjuk, kivált, minek utána már a russiai princzet is láthattuk.

A tolerantia, mely eddig Erdélybe is elhatott, itt is publicáltatott; egyik vallás olyan, mint a más. Egymást érik, úgy jönnek ki nyomtatásban a változás

*) A levél borítékja elveszett.

jelei. Kinek ez a titulusa: *was ist der Pabst?* mi a pápa? Kinek ez: *Vorstellungen an den Pabst Pius der VI.* Hatodik Pius pápához való elmélkedés. Egyet neveznek *Regularisok ordojának*, mást *apácák klastromának* s. a. t. Mindezek mire lesznek és mi lesz kimenetelük, egészen által nem láthatjuk; ugyancsak úgy tetszik, igen rosza nem mutatnak, melyet abból gyanítok, hogy az említett munkácskák (melyeket a t. urakkal közleni, ha az helynek messzesége engedné, örömet kívánnék és a melyek mind az udvar hírével jövének ki,) mind a józan okosságon fundálódnak, s kivált az egyik a többi között azon vagyon s azt hozza napfényre, hogy jó volna a populét a józan okossághoz szoktatni és nem traditiokból, hanem világos okokból észére adni: *Mi a jó, mi a rossz, mi a véték s mi az étek.* stb.

Egész reformatio jött ki az udvartól az iránt is, hogy ha ki kérését akarja nyújtani ő felsége eleibe, hogy s mint kelljen azt kezdeni, folytatni és végezni. A compellatio csak ez: *Eüre Majestät!* Ezután következik a dolog mentől rövidebben lehet, úgy, hogy ha csak egy a dolog, melyet kér valaki, két, három rendbe tegye ki; ha p. többféle, vagy motivumokat akar említeni, azokat elől kezdve mindannyiszor s numerizálva fontosán kell kitenni. Alája ezt kell írni bal felől a fracturán egy kicsinnel belől közél az utolsó rendhez: *Wien, vagy N. die n. mensis t. anni* s jobb felől alább az instans a maga nevit írja; a császárt itt egy szóval se említse. Kívülről ezt kell írni: *An seine Majestät n. n. nieder ö. Regierungsrath.* (minthogy még déákul nem jött ki) s ez alá a kérésnek summáját kell feljegyezni, t. i. *Mit kér? meddig? etc.* De sok volna minden ujítást megírnom, annak

idejében szájjal kívánom, ha élek, a t. urakkal köz-
leni, addig is maradtam állandóul

a Tekintetes Uraknak

alázatos szolgája

Márkos György.

P. s. Ha valami iránt tetszenék parancsolni a Tekintetes Uraknak velem, vagy tetszéseket mikről kívánnának inkább érteni velem közleni kívánnák, méltóztassanak küldendő leveleket csak a postára tenni, ottan meg fogom tanálni, minthogy különben is gyakran kell leveleit, hol Representativum Consistoriumnak, hol más patrónus uraimnak és jóakaróimnak ottan keresnem. Különben szálláson vagyok künn Leopoldstadtban nro 234. Collega uram is itten vagyon, tiszteli a Tekintetes Urakat; mindketten egészséggel vagyunk.

I. o. miss.

XLVIII.

1782. ápr. 18. Kolozsvár.

Lázár István levele egyik Iszláinak. *)

Tekintetes Úr,

nékem különös tiszteletreméltó nagy jó Uram!

A tekintetes ur 3-ik currentis mensis Aprilis dátált szomorú levelét vévén alázatos tisztelettel, annak tenorát közlettem azokkal, a kiket illetett, és mindnyájan megegyezett akarattal kívánjuk teljesíteni a Tekintetes Urnak azon tisztelt leveléből fia iránt jelen-

*) A levél borítékja elveszett.

tett akaratját s kívánságát, és én eztet effectuálván, minthogy a közelebbről mult vasárnapig a rajtam lévő communitásunkat concernaló sok publica expeditiók mián teljes lehetetlen volt. Akkor magamhoz hívatván a Tekintetes Úr első szülöttét, amint Isten tudnom adta a szerént placidissime elsőben reprehendálván azokról, a mik hallottak felőle, nem külömben szép szókkal intettem maga olyas viselésére, mely által, minden ellene volt vádak meghamíssittassanak és ilyen legalább is egy óráig tartott véle való intő beszédeimre megvallom, bizony örömmel tapasztaltam azokat a jeleket benne, melyekből concludálhattam jó reménységgel, hogy meg ne csalassam azokban, a melyeket ezelőtti levelemben a Tekintetes Úrnak iránta pro futuro lehető megvigasztaltatására írni bátorzkodtam vala; mivel nem csak fogadta maga megjobbítását; sőt megismervén s megvallván, hogy sokakban nem jól cselekedett, kért maga is azon, hogy levelem által az Úrnak mellette irnék, s azon kérném, hogy engedjen a Tekintetes Úr nékie üdőt annak ezen esztendői oskolai életében lehető megbizonyítására, hogy ő magát egészen megjobbította. Halván tudnia illik a Tekintetes Úr tölem előtte felolvastatott tisztelt leveléből, hogy a Tekintetes ur által az ő oskolai élete csak három vagy négy hetek határai közé szorittatott légyen! Melyre én ő nékie fogadám, hogy ha bátorságossá tészen engem maga szoros ajánlásaival a jóra az iránt, hogy az eddig volt társaságnak egyszeribe egészen véget vét és a leczkéket szorgalmatosan járván legkisebb excessust is nem cselekeszik, tehát úgy én is igenis kívánok elsőbben is megírásával az ő magaviselése iránt már is lett correctiónak a Tekintetes Úrnak vigasztaltatására lenni mostani iránta való szomorúságában; és

másodszor azon is a Tekintetes Urat kérni, hogy az ő itten lehető maradásának megírt terminusát az ő előttem tett fogadása szerint való jó céljának elérésére nyújtani méltóztatnék. Mely szerént bátorodom is ezen ő kérésének jelentése mellett insinualni a Tekintetes Úrnak, hogy mea tenui opinione, jónak tetszik, ha a Tekintetes Úr által secundáltatik első szülötte ezen kérése, az ő itten lehető maradása terminussának haladásával. Táplál ugyanis az eddig valóknak szemléléséből származott az a reménség, mely szerént nemcsak színesnek, hanem valóságosnak ítélem az ő maga megjobbítására előttem tett fogadását; hogyha pedig tetszeni fog a Tekintetes Úrnak is ezen én csekély opiniomon megnyugodni, kívánok én is továbbra is iránta szoros vigyázással s kiváltképen való attentional lenni és mihelyt legelső excessusát látandanám, aztat a Tekintetes Úrnak jelenteni el nem múlatom. Igaz az a Tekintetes Úr tisztelt levelének tenora szerint, hogy őt bizony a társaság rontotta meg a méltóságos *Maurer* István úr fiával együtt; mert ez is mind a közelebbről múlt esztendőig oly jámborul viselte magát, hogy legkisebb követői is benne se erkölcsire se tanulásra nézve nem volt; de mind ez s mind a Tekintetes úr nagyobb fia oly társaságban elegyedének, a mely szülte irántok a mostani malumat. Már *Maurer* urfit is haza menni még húsvét innepe előtt kényszerítette méltóságos édes atyja igen súlyos betegsége; a többtől pedig, kik még itten vadnak, a Tekintetes Úr említett fia fogadása szerént a mint eddig kezdette elvonni magát, reménlem, hogy ezután is azon fogadásának megállója leszen és e szerént mostani iránta lett szomoríttatásában a Tekintetes Úrnak, örömré változhatik minden haladék nélkül. Melyet szívem

szerént óhajtók is, és a tekintetes úr kedves úri testvérenek rólunk való megemlékezését s köszöntését a tekintetes urat alázatosan tisztelő kedves feleségemmel együtt hasonló szíves köszöntéssel viszontagálván, a tekintetes úr gratiajában ajánlott örökös tisztelettel maradtam

a tekintetes úrnak

Kolosvárt, 18-dik április, 1782.

igaz szolgája

Lázár István.

S. o. miss.

XLIX.

1782. május 15. Ó-Torda.

Kozma Mihály, tordai rector ünnepi ajánlólevele
Thorotzkay Mihálynak, Koncz Pál, legátus deák részére.

Méltóságos Ur,

nékem igen gratiosus patronus uram!

Ha eltörölhetetlen betűkkel, örök emlékezetre megiratott s a követésre fennhagyatott amaz kegyes Abdiásnak dicséretre méltó cselekedete, mely szerént száz prófétákat, ötvenenként barlangokban rejtegetvén, kenyérrel és vízzel táplálta: nem kisebb tekén-
tetre, s magasztalásra méltó kegyes patronus urainknak és patronáinknak a próféták fiaihoz, szegény déáki társaságunk cselédeihez azon nagy és az isteni végezés szerént is, örök jutalmat váró szeretetek, melyet eleitől fogván kimutattak, s ma is láthatóképen bizonyítanak. Ezen adakozó szeretethez bizván annak-
okáért, keresem meg mostan is a méltóságos urat,

ezen *Koncz Pál* nevű tanítványomnak képében, azon kegyesség munkájának elvételére, a kit is az úrnak tapasztalt gratiájában ajánlok. Magam pedig midőn a következő szent innepeket szerencséltném, és kedves úri házát alázatosan, és tartozó kötelességgel tisztelném, mély tiszteletem mellett maradok

a méltóságos úrnak

Ó-Torda, 15-a Maji. 1782.

alázatos szolgája

ifj. Kozma Mihály

az ó-tordai unit. schola rectora.

Czím: Illustrissimo ac magnifico domino Michaeli Thorotzkai de Thorotzko Sz. György etc.

Sz. Kotsárd.

S. o. miss.

L.

1782. május 17. Kolozsvár.

Lázár István levele Thorotzkaí Mihálynak.

Illustrissime Domine!

Domine mihi singulariter Colendissime!

Csak most térvén meg én is még egyszer az halál kapujából: igen röviden tehetem jelenvaló levelem által kötelességemet, elsőbben is a méltóságos úrnak és méltóságos ifjú asszonynak s minden úri kedveseiknek szerencsés és üdvességes pünkösti ünnepléseknek kívánásában, melyet kedves feleségemmel együtt szívesen óhajtunk! Emellett jelentem a méltóságos Úrnak, hogy a pia fundatióknak conscriptiója igen szorosán, már harmadszor is parancsoltatván, a to-

roczkai ecclesiának propria industria tett fundatióit maga kívánta a Repraesentativum Consistorium conscribálni, béhívatván e végre egyik dékányt másodmagával, s minthogy a conscriptiónak több nevezetes rubricáji között ezek is singulariter parancsolattak, *hogy mi a capitale?* Az kinél, vagy kiknél vagyon elocálva? Annak esztendei interesse mi? Az interestet fizetik-e, vagy nem etc. Tehát ezen kérdések szerént a tit. ecclesia a méltóságos urat is nominanter említette azok között, a kiknél vagyon elocálva kevés pénzecskéje ez ecclesiának. Elsőbben is feladván a méltóságos Úrnál lévő capitalisnak summáját' annak annuale interesuriumát és aztat is insimul a fennebb mingyárt említett rubrica szerént, hogy annak interessét a méltóságos Úr ab anno 1780. nem fizette és így már 3-dik esztendeje, hogy az interesse nem curualt vagy nem praestaltatott. Minthogy pedig ezen conscriptio elsőbben ugyan a Guberniumban adatik bé, de onnan, amint a jelek mutatják ő felsége eleiben is felhat; tehát jó volna, mea quidem opinione, ha a méltóságos úrra nézve elmaradhatna consignatiója annak, hogy ab anno 1780. restal interessivel; mert Isten tudja mire conscribáltatnak ezek. Azt tudjuk, mert magunk látjuk, hogy iuxta rescriptum Suae Maiestatis Sacratissimae abhinc nem lesz szabad privatusoknak kiadni az efféle fundatiókból capitalist' hanem a communis cassaban bévészik, s onnan interestezik. Ha kíván a méltóságos úr maga igazítani valamit az említett dologra nézve, még szeredáig nálunk lészen a tabella, s addig, vagyis az előtt egy két napig lehet mód az igazításban; de azután késő lészen. Az úrficska megint recedivált vala a nyavalyában azon napokban, melyekben én a méltóságos úr leve-

lét az abban specifikált pénzzel vettem vala, úgy, hogy minekelőtte a borbély számára küldött 3 R. forintokat általadhattam volna, már annakelőtte újra ágyban ejtetett vala a nyavalya által, de hamar él-
vén a kurával, csak egy hétig tartott rajta, ameddig elég szorgalmatosan viselte gondját, quantum ad cu-
ram Szikszai uram, mindennap kétszer látogatván meg az úrfit az én szállásomon. Egy hét után pedig az úrfi frissen meggyógyult és azoltától fogva frissen s elég szép színben vagyon. Továbbá a méltóságos úr gratiajában ajánlott örökös tisztelettel maradtam,

a Méltóságos Úrnak,

Claudiopoli 17-a Maji. 1782. humilimus servus

Stephanus Lázár, m. p.

Kívül: Illustrissimo domino domino Michaeli Torotzkai de Torotzkó Sz. György etc.

Sz. Kotsárd.

S. o. miss.

LI.

1782. okt. 12. Kolozsvár.

Az unitáriusok képviselő tanácsa Thorotzkay Mihálynak.

Méltóságos Ur,

nékünk az Úrban igen kedves Atyánkfia!

Hozzánk útasítani nem terheltetett válaszleveléből a méltóságos úrnak, az tudva levő delegatióra való resolutioját nagy örömmel értvén, hálaadó szí-
vel köszönjük. Igaz ugyan, hogy azon delagationak objectuma nem kicsin, mindazonáltal az abban meg-

kévántató munka cum omni plenitudine itten úgy elkészítettik, hogy az delegationnak csak annak illendő repraesentatioja körül leszen foglalatossága. Arra pedig minden circumstantiáink megfontolása után a méltóságos úrnak jelenlétét találtuk mind illendőnek, mind egyszersmind szükségesnek is, kik mostan is elménket a méltóságos uran állandóul megnyugtattván, illendő tisztelettel azon kérjük, méltóztassék tiszteletes *Balog Márton* úrral addig is, míg a méltóságos úr szüretjére leindúlna egyetérteni s dolgait úgy kormányozni, nehogy az fogyatkozás miatt szegény communitásunk dolga veszedelmeztettessék. Továbbá a szent Úr Istennek oltalmában ajánlván a méltóságos urat állhatatosan vagyunk

a Méltóságos Úrnak,

Kolozsvár, 12. Octobris 1782.

az Urban szerető atyjafiai
az *Unitar. Rep. Consistorium.*

Czím: Illustrissimo domino domino *Michaeli Torocz-
kai* de Toroczko Szent György etc.

Sz. Kotsárd.

S. o. miss.

LII.

1782. nov. 13. Kolozsvár.

Lázár István levele egyik Iszlainak.*)

Tekintetes Úr,

nékem különös tiszteletre méltó, drága jó uram!

Nem lehetett nem örvidenem, s szíves tisztelettel nem tisztelnem a tekintetes úrnak de dato: Iszlo 9-a IX-bris 1782. hozzám bocsátani méltóztatott levelét

* A levél borítékja elveszett.

értvén annak rendiből nemcsak, sőt valósággal is tapasztalván azon én reménységemnek, melytől indítatván 4-ta 7-bris datált levelemet a tekintetes úrhoz utosítani bátorkodtam vala, a tekintetes úr kedves fiának mostani hozzánk lett kijövetelében bételjesedését. Mely iránt előre volt jó reménységem velem aztat is cselekedtette vala, hogyha szinte a tekintetes úrnak (a mint mindjárt tisztelt levelében írja) *Ikländi György* ő kegyelmétől nékem küldött levelét mind e mái napig se vettem légyen is, mindazonáltal a mely provisiot locus iránt a tekintetes úr kedves fia számára még in Septembri volt helyek felosztása alkalmatosságával tettem, aztat mostanig is meg ne változtatnám, mely provisio szerint a tekintetes úr kedves fiának épen az ő maga tulajdon kívánságához képest a seniori házban lévő második helylyel esett consoláltatása. Kit is hogy a sz. Isten továbbra állandó egészséggel szeressen, s a tisztességes tudományoknak tanolására úgy segéljen, hogy a tekintetes úr is az én intimationra lett mostani cselekedetét soha meg ne bánhassa, sőt ellenben lehessen abból az úrnak tökéletes megvígasztaltatása, teljes szívemből óhajtom! Egyszersmind pedig kedves feleségem is velem együtt mind a tekintetes úrnak, s mind kedves úri testvérének, tekintetes *Iszlai Miklós* úrnak, szíves köszöntésekben rólunk s kedveseinkről lett megemlékezéseket háládatossággal s hasonló szíves tisztelettel viszontagolja! Én pedig továbbrá is a tekintetes úr szíves affectioiban ajánlott, örökös tisztelettel maradtam a tekintetes úrnak

Kolosvárt, 13-dik Novembris, 1782.

alázatos igaz szolgája

I. o. miss.

Lázár István, m. p.